

Jutlus Nõos P, 31.12.19 kell 11.00, vana-aastaõhtu

Lektsioonid: 1Pt 1:22–25; Lk 13:6–9

Pihikõne: Fl 3:16

Jutlus: Nl 3:22–26

Laulud: 51 (1–3); 47 (1–2, 3); 44 (1–6); 42 (1–3)

See on Issanda suur heldus, et me pole otsa saanud, sest tema halastused pole lõppenud: need on igal hommikul uued – sinu ustavus on suur! Issand on mu osa, ütleb mu hing, seepärast loodan ma tema peale. Issand on hea neile, kes teda ootavad, hingele, kes teda otsib. Hea on oodata kannatlikult Issanda päästet.

Selle aasta sügisesel leerikursusel tõdesid leerilapsed, et Piibel on ikkagi keeruline raamat. Neil on õigus. Ka aasta viimasel jumalateenistusel peame arvestama, et piiblitõlkest sõltub väga palju.

Meie tänane kirjakoht Nt 3:22–26 algab hüüdega: „See on Issanda suur heldus, et me pole otsa saanud.“ Tekib küsimus, kes on see „meie“, kui eelnevalt ja järgnevalt kõneleb „mina“ ja „meie“ on ainult siin?

Esimene mõte võiks olla, et siin kõneleb Iisraeli vaga kogudus või siis ka kristlaste kogudus, kes on kogenud tagakiusamist ja tänab nüüd Jumalat, et kogudust pole, vaatamata kõigele, siiski veel hävitatud.

Kas selline tõlgendus sobiks meie tänapäeva? Meil Eestis küll kristlaste elul suurt viga pole. Väiksed pinged seoses usulise maastiku mitmekesisuse ja mõningase, peamiselt teadmatuses tuleneva ühiskondlikku mõistmatusega ei sega ju kristlastel Eestis oma usku praktiseerida ja isegi misjonitööd teha.

Meiegi kogudus on lõppeval aastal teinud head koostööd nii kohaliku omavalitsuse kui koolidega. Ja ka vallarahva suhtumine kogudusse pole märgatavalt sugugi halb. Kui ka jumalateenistustel pole niipalju Nõo kihelkonna rahvast kui võiks olla, siis talituste (peamiselt küll matuste), suuremate kogukonnale suunatud ettevõtmiste (nagu Huvitegevuse laat, Maal elamise päev, Valguse festival) ja ka majandusprojektide (tee-ehitus, kinnisvaraarendus) kaudu on koguduse tegemised kohalikele inimestele hästi nähtavad.

Siiski loome uudistest, kuidas kristlased peavad kannatama Lähis-Idas ja Aafrikas, tõenäoliselt ka Hiinas ja mõnes teises Aasia riigis, kus kristlased on olulises vähemuses. Jah, nemad saavad tõepoolest koos prohvet Jeremijaga õhata: „See on Issanda suur heldus, et me pole otsa saanud!“

Siiski peaksime selle Nt kirjakoha tõlkimisel arvestama ajaloolist olukorda. Tegemist on Paabeli kuningas Nebukadnetsari vallutuste ajaga, mille tagajärjel 586 eKr Jeruusalemm ja tempel hävitati. Tegemist on Iisraeli rahva jaoks üldise kriisisituatsiooniga, milles luuletaja (traditsiooni kohaselt prohvet Jeremija, kuid võib-olla ka mõni kuningas Sidkija õukondlane või Jeruusalemma templi preester) kirjeldab oma halba olukorda. Kuid meie kirjakoht võiks sisendada just lootust Issanda halastusele.

Piibliteadlased on vahel eelistanud siinses kirjakohas see „meie“ välja jätta ja – arvestades heebrea luule eeldatavat parallelismi – tõlkinud seda kohta aramea ja süüriakeelse VT tõlke (ehk vastavalt Targumi ja Pešitta) eeskujul hoopis: „Sest Issanda suur heldus pole otsa saanud, sest tema halastused pole lõppenud.“

Kui nii, siis langeb ära vajadus arutleda „meie“ üle, ehkki ka see, nagu nägime, on usklike koguduses vajalik tegevus. Nüüd saab keskenduda hoopis Issanda helduse ja halastuse iseloomule. Ja nende iseloom on selline, et need käivad koos Jumala loodu korrapärase kulgemisega: sama kindlalt nagu päike hommikul tõuseb ja õhtul loojub, peab Jumal kinni ka oma lepingujärgsetest töötustest.

Võrdluseks võiks olla kirjakoht Jr 33:25j: „Nõnda ütleb Issand: Kui ei oleks mu lepingut päeva ja ööga, kui ma ei oleks seadnud taeva ja maa korda, siis ma hülgaksin ka Jaakobi ja oma sulase Taaveti soo ega võtaks tema soost valitsejaid Aabrahami, Iisaki ja Jaakobi soole. Aga ma pööran nende vangipõlve ja halastan nende peale.“

Nõnda siis, veelikord öeldes, ilmneb siin seos universumi korra ja Jumala töötuste vahel. Ja meie kiriku lähedal olevat teadusasutust Tõravere observatooriumit võiks nii arutledes pidada samuti teoloogiliseks institutsiooniks: nende universumi korda uuriv töö kinnitab teoloogide tööd Jumala lepingute ehk testamentide täitumise uurimisel.

Järgmine salm (24) ütleb: „Issand on mu osa, ütleb mu hing, seepärast loodan ma tema peale.“ See osa, *heleq* oli haldusala, mille iga Iisraeli suguharu sai pärast Palestiina alistamist ja maa jagamist enda omandisse. Luuletaja tahab siin öelda seda, et isegi kui mu maatükk (ehk siis see, millele ma oma maises elus loodan) minult ära võetakse (nagu Paabeli vallutuse puhul juhtus), jääb mu hingele ikkagi osadus Issandaga.

Meie kogudusena oleme harjunud, et meil on samuti oma vara. Vähemalt ajalooline kirikuhoone, mis on olemas enamikul EELK kogudustest. Aga enamasti on kogudusel ka mingi hulk kinnisvara ja muud vara, mille abil koguduse majanduslik toimetulek kindlustada.

Püha Laurentsiuse kogudusena teame ka seda, et koguduse vara on inimesed (meenutades 3. sajandi Rooma diakoni Laurentsiuse ütlust Rooma võimudele).

Kuid tõeline vara nii kogudusel kui ka igal koguduseliikmel on osadus Issandaga. See varandus ei kao ka siis kui kõik muu hävib. Nagu ütleb 1Pt 1:24j: „Sest „kõik inimlik on kui rohi ja kogu ta hiilgus nagu rohu õieke. Rohi kuivab ära ja õieke variseb maha, aga Issanda sõna jääb igavesti.”“

Ja meie kirjakoht lõpeb üleskutsega Issandat oodata ja otsida. Kui mõtleme veel korraks hädaajale, milles luuletaja neid ridu on loonud, siis võiksime ju arvata, et Issandat otsitakse sel kriitilisel ajal meeletult, valjuhäälselt palvete ja kaebelauludega.

Kuid luuletaja soovib siin Issandat oodata ja otsida kannatlikult Issanda päästet. Sedasama sõna „kannatlikult“ (tegelikult pigem „vaikselt, liikumatult“) kasutab prohvet Habakuk Hab 2:19 kivi kohta. Kas tuleks siit teha järeldus, et hädaajal tuleks, meeletute asemel, jääda vaikseks ja justkui „kivistuda“? Kas võiks järeldada isegi seda, et ei tuleks põgeneda, vaid rajada kogu lootus Issandale, kes on meie hinge osa?

Võib-olla tõesti! Kõigi nende luuletaja mõtetega mingem nüüd vastu 2019. aasta lõpule. Olgem tänulikud Issandale, et mööduvalgi aastal on hommikuti tõusnud ja õhtuti loojunud päike ning uskumus, et niikaua, kui Issanda töötused pole täitunud, näeme me ka uut aastat.

Ja kui uus aasta toobki meie ellu suuri muutusi, siis usaldagem Issandat meie hinge osana ja oodakem Teda vaikselt ja rahulikult. Nagu ütleb apostel Paulus 1Ts 4:11j: „Ja arvake auks elada vaikselt, ajada oma asju ning teha tööd oma kätega, nagu meie teid oleme käskinud, nii et te elaksite kombekalt nende ees, kes on väljaspool, ega oleks teil kelleltki midagi vaja.“

Aamen.